

ORAVSKÉ MUZEUM P. O. HVEZDOSLAVA

Kramérhusow
Císařské král. Wlastenské Nowiny.

ORAVSKÉ MUZEUM P. O. HVEZDOSLAVA

ORAVSKÉ MUZEUM P. O. HVEZDOSLAVA

Roku 1791.

Úro. 12.

W Sobotu

dne 19 Března.

Četj roční běh.

S nejvyšším císařským královským Povolením

Smíšené válečné zprávy.

ORAVSKÉ MUZEUM P. O. HVEZDOSLAVA

Čís. 3 Konstantynopole psaný na
den 8 ledna wyprawuge nyní
celý starý Tureckého dwora
a co před se běře, gať mile
se tam zpráva o dobytí Ismailu dostala.
W němž se praví: "Gest tomu asi 8
dní, co sem zpráva o dobytí Ismailu
přišla. Obecní lid již podobně o tom
zpraven gest. Dwůr připaustí, že ta
perwnost ztracena gest; nechce wsať we
děti, aniž wyzraditi, gať by se to způsobem
stalo. Nicméně nepohodná mysl same
ho Sultána y wšedy geho Wzinystrů pro
trazuje, že Turcy zagistě w vjnu we
hnání býti musy; nebo skutečně přecuj,
aby toto hlawní město před nepřátelským
autokem zachráněno, y wšedy okolní

ORAVSKÉ MUZEUM P. O. HVEZDOSLAVA

strany trvaným lidem opatřeno byti.
Gať se za gystotu prawi, wttoriana,
poli neyměně 60. tisíců lidu bogorného
stati bude, a ten lid není k tomu wrčen,
aby nepřítel hledal a s nimi se potý,
bať nejtoliko, aby na ně tu w myšlě
čelal, a jim dalšího průchodu zabrá
nil. Wte rásat věci welitá gest Eu
reckým Wůdcum obtížnost, poněwadž
to w gich mocy nepozustawa, aby
wálečný lid tak dlouho po hromadě
zdrželi, aby nepřítel přitahli. Gať
(př) 40. tisíc lidu potáhne Mezýro,
wi na pomoc, který se již dá rmo. na
tu pomoc trostuge. Wtčto dnech o
jestli rychlí poslowe do Macedonie, Albanie,
Bosny a Rumelie, y tpe přislym rozla
gem, aby na

chlost všickni tam pozůstávajíce jenž
čár a spahowé na první zawolání do
pole wyráhlí. Zde mnozí praví, že
v připomenutých fraginách jenícarů a
spahů velmi málo pozůstává, poněwadž
se vs glistně, že Turecký dwór od začá-
tku války až do těchto nynějších časů
aspoň gedenkrát sto dwadcet tisíců swé-
ho nejlepšího a nejvdatnějšího lidu ne-
přátelským mečem zbitého počítá, krom
onoho lidu, kterýž nebyl tak vdatný a
válečným běhům přivyklý, též krom
oněch všech, kteříž nemocí a jinými
válečným nepohodlím, gichž se na 150
tisíců počítá, bídne zahynuli. Dále praz-
vi mnozí, že Bassám velmi těžko bude
w výše pravených fraginách 120 tisíců
lidu válečného sezbírat, poněwadž Tur-
cy předesským nestěstím gsance vstrasse-
ni, s velikau nechutí a zpořem do pole
táhnu, a k tomu podle obyčeje aspoň
gich vždy třetina na cestě vteče. Gedi-
ná gessně pomoci gest pro Turky, pokud
Aratyci na swau vlast a náboženský
~~předěhly msti budou~~ nebo oni tři-
krát sto tisíců lidu zbrogného proti ne-
přátelům postawiti mohou. Než, gelsy,
jsme, wsecko gest na darmo, což se jim o-
walec mluví, a magi w jinou naději
mluví, genn aby do pole táhnouti ne-
směli. V té případnosti a důležitosti Tur-
cy vtýlají se k Matěři Sultánově, aby
swau přímluvu svého syna Sultána
pokoj obgednala, a za tau přičinila
se pravi, že sama Matěř na to doleha,
aby brzy válka k swému skončení přiš-
la. Od té chvilky znamenáme, že ona
strana, genn před tím k pokoj byl na-
bena, w větším počtu zrostla, a

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P. O. HVIÉZDOSLAVA

sám obecný lid nechce wic žádného bla-
stysseti, než aby nynější válka skončení
wzala. Zdali wssak přímluva Sultá-
nowy Matěře, aneb wůle obecného lidu
co wymůže, potud nedá se vrčiti, poně-
wadž Turecký dwór s cizými mocnostmi
w takovém zawazlu gest, kterýž geg
k dalšimu vedení války přidržuje, a
pak Sultánowi na tom welice záleženo
gest, aby snad brzkým zawřením pokoj
wsech těch zemí neztratil, kteréz přede-
šlými ktery císařský dworové wybogo-
wali.

"K obraně ostrowů, a k zachránění
obchodu na prostředzemním moři vrčené
válečné lodj dosawad neodplynuly, aniž
tak brzy odplynau, poněwadž po tu-
chwili negsau w takovém stavu, aby
nepřátelům na odpor státi mohly. Ta-
ké Algírské lodj w pokoji odpočiwají;
což na znamení slauží, že se jim w Kon-
stantynopoli mnohém lépe weče, než aby
proti nepřátelům Rusům bogowaly. —
Polští Posel Pan hrabě Potocký gis-
něgaly čas s Tureckými Ministry nez-
má žádného gednání, a podle toho se u-
djme, že swobodná Polská obec po krát-
tém času od gednání strany aliancy
s Turky docela vpustí."

(Hamb. N. n. 30.)

Tyto gsau tedy důležitosti Ture-
ckého dwora. Co se tkne gednání stra-
ny pokoj w Čistowě, mnohé obecné roz-
právky chtěly nás toho tyhodne opět
vbezpečiti, že pokoj swého cíle dosel,
aneb aspoň že takowj člankowé gis-
sacně nawrženi gsau, kterýž w málo
dnech zawření pokoj slibují. Než
tyto rozprávky nemají žádného základu,
anobrž listowé z Čistowa pravi swětle,
že

že shromáždění gesté za dlouhý čas tr-
wati bude, poněwadž oba dnorové,
nás a Turecký, nerádi čeho ztratí. Mez-
zy tím ale rito listové vbezpečují nás,
že Turcy po hranicích vloženeho pří-
měti velmi bedliví gsau, a w pravde
není gisto, aby se který w té případnosti
výstupku dočinil, poněwadž ho pokuša
hrdla w parách následuge.

Gimý list z Čistowa, y také zpra-
wy z Rakous pravej nám, že w Čistowě
shromáždění wšech rakowských článků na
stranu poodložilo, kterjž wice k hadruň-
kům než k gednání o pokog příležitost
dávagi. Wšak ale předce dosawad nic
toho neymensijho není vgednáno; po-
něwadž Turcy newstále na tom stojí,
aby jim nás dwír wsecky ty země na-
wrátil, kterjž wybogowal, a kterjchž
oni před wálkau pozíwali. — Pan hra-
bě Frantisek Esterházy do té doby není
w Čistowě, a až do toho času, gakž li-
stové pravej, není možná zwědět, co
w shromáždění vgednáno bude. Aby
wšak wice k wálce přišlo, pochybugeme;
poněwadž wsecky příprawy w Uhrjch,
o nichž sme předtím tak mnoho slyšely,
nyní docela přestávagi, a lid w Banátu
zase tím způsobem, gakž před wálkau
sweho polního hospodářstwj s welikau
aučinliwostí se vgjmá.

Ž Karlsstatu se píše w tento smysl:
Ale newyššího poručení wsecky ssance
po hranicích, gakž y záseky, a cožkoli
k obráně hranic připraweno bylo, mus-
í se w swém náležitém stawu zachowati,
ne syce z toho ohledu, že bychom snad ge-
stře wálku k obáwání měli; nybrž po-
něwadž obrany a k obraně pohodlných
míst y w čas pokoge proti Turkům
potřebi jeli.

Ž Syrmie na den 28 vnora též
zpráva přišla, že na poručení hlavní
wogensté zprawy wsecko dřijwí, gestto
k wálečným přípravám přináleželo, we-
teyně licyrando prodáno bude. Dále w
též zprávě se klade, že Belehradským
obywatelům poručeno gest domy dát
zprawowati, aneb také nové stawěti.
(Na ten způsob předce gen směřuge k
tomu, že Belehrad Rakauskemu domu
za podíl se dostane.)

O bogowných, statečných a hrdin-
ských Rusých — genž bez pochyby teď
odpočiwagi — ani w saukromných ani
weřejných listech giž negaký čas nic nez-
čeme. Gistý domácý weřejný list dá-
wá nám o nich tuto zprawu: "Podle
neypošledněgší zprawy z hranic, Ture-
ckého branného lidu w Brailowě giž
nyní 30 tisíc pozůstává. Okolo této
perwnosti leží Rusowé, a Turcy w počtu
10 tisíc chleli na ně nenadále wpa-
dnouti. Než Rusowé byli na dobrem
pozoru, zastočili Turky, a nastrogili me-
zy nimi takowau seč, že se gich velmi
málo nazpět do Brailowa wrátilo. Ge-
dna částka se rozprásla, a teď Rozácy
bedlivě gich hledagi, a mnohé schytané
přiwádí. Ostatně po cele Turecké ríši
takowý strach a bázeň, y nepokog pa-
nuge, že ani rozkazowé samého Sultá-
na negsau w stawu toho wymocy, aby
se poddaní proti Rusům zbraně chopili.

(Now. Uher. Kur. n. 18.)
W p. Semendrye se píše, že ná-
ší ruto perwnost zprawugi; proč? nedo-
kládá se; snad že w našich rukau zůstane.

Záde Hassan, newyšší Wezír,
protože nemohl strže nestatečnost posla-
tce

čeného národu Tureckého ničeho w poli
wyřjdiť, nepřátel w bitwách porážiti,
měst a perwností zdobýwati, a zemj Rus-
ských y Kakauských mečem a ohněm poz-
pleniti; tento Žade Hassan na poručení
neywyššího Sultána svého strašného
žiwota zbawen gest.

Dne 11 vnora, tak se z Walach pje-
sse, neywyšší Wezýr, an tjm časem byl
w Basardčiku, dostal poručení od Sul-
tána w tu chvíli do Ssumly se odebrati,
kdežby hlavní wogenstá rada za přjci-
nau powážení hodných důležitostí Tur-
eckého dwora držána býti měla. Při
geho přjchodu byla již w Ssumle wse-
cka rada pohromadě, při kteréž také za
Knjze Walašské zřízený Maurofordato
přjstomen byl. Držení rady trwalo asy
za hodinu, a w tom přjssel do Ssumly
Rapidči Bassa, mage při sobě tisíc oz-
brogených Turků, kterýž hned Tufet-
či Bassu, genž při wogensté radě byl
Řiditelem, dal předwolati, přjčinu swe-
ho zaslání gemu oznámil a přikázal do-
brý pořádek zachowati, aby se snad w li-
du žádné nestalo zbaurení. Nato Ra-
pidči Bassa wessel do rady, a odwedl
Sultánůw rozkaz Wezýrowi, dle kteréž
hož od něho dworstá pečet nazpátek
požádána byla. Wezýr byl powolen;
audowé rady odstaupili na stranu, a
Wezýra s Rapidči Bassau samotného ne-
chali. Sorwa onnino wyssli z swětnice,
wstaupil do ni Satje Bassa. Wezýr
hned wědel, k čemu směřuge; a prwe
než Rapidči Bassa Sultánowo poručení
wykonat, Wezýr mage dvě nabité pi-
stole, po nich ge wystřelil; wssak obau
se chybil. W tom okamžjení wessel do
swětnice giny Turek, mage dvěma kul-

kama nabitau ručnicy, kterýmž Wezýra
strze prsy prostřelil. Potom mu hlavou
stali, odřeli, a wycpanau do Konstan-
tynopole zaslali. To se stalo na den 11
vnora w noci o 11 té hodině. Druhého
dne bylo prohlášeno, že neywyšší We-
zýr na poručení Sultánowo strze své
mnohé nesprawedlnosti byl odprawen.
Gak slyseti, neyhlawnějšj přjčina gebo
smrti gest, že dal Knjze Maurojeny
z swěta stliditi. Na gebo místo gest
dosazen známý Jozef neb Jusuf Bassa,
který již při začátku wálky byl ney-
wyšším Wezýrem, pak Seraskyerem a
Bassau w perwnosti Widinu. — Rapidči
Bassa po odprawení Žade Hassana hned
se z Ssumly wybral, a šel hledati gebo
bratra a syna, kterýmž táž smrt wyřče-
na byla, a nedaleko Ssumly we wsy ge
nalezl, y podle rozkazu oba smrti zahla-
dil. (Gest to obyčej a za práwo w
Turků wzato, že familie y také přibuz-
nj obwiněných a na hrdle trestaných
podobné smrti pokutowání býwaji, tak
aby dwůr statky gich tjm snáze a bez
odpornu na sebe přenesti mohl.)

Estatně z Walach dáwa se zpráv-
wa, že oba neywyšší Rusští Wudcowé,
Knjze Potemkyn a Srabě Suwarow,
do Petrohradu powolání gsau, a že Ru-
sowé okolo perwnosti Brailly newstále ležj.

Ž hlavního Šweydského města
Sstokholmu pisse se na den 20 vnora,
že tam, rež y po celé zemi o wogně-
ticho gest. Dále se dohládá, že není
možné wyzwědēti při králowstém dwor-
ě, takēli w té přjpadnosti, kdyby wálka
mezy Rusy a Prussany wzniknauti měla,
předce